

Brannsjefens saksutredning til styret, om Trondheim kommunes utredning av samorganisert brann- og redningstjeneste i «Trøndelag», fase 1.

Innhold

Saksutredning til styret, om Trondheim kommunes utredning av samorganisert brann- og redningstjeneste i «Trøndelag», fase 1.....	1
Innledning.....	2
Trondheim kommunes rapport og rolle	2
Trondheim kommunes jakt på reduksjon av kostnader	2
Mandat og strategi	3
Kommentarer til innhold i rapporten	3
Hastverksarbeid.....	3
Basert på TBRT.....	4
Totalforsvar og økt robusthet	4
Besparelse lønnskostnader.....	5
Besparelse husleie	5
Økt kostnad hos eierkommunene	5
Nedleggelse av Melhus brannstasjon.....	5
Hvem får gevinst av eventuelle besparelser?.....	7
Rapporten overser Brannsamarbeid Trøndelag	7
De ansattes meninger.....	8
Videre drift av GBR	8
Sammenligning av TK-rapporten og videre drift av GBR	8
Veien videre.....	8

Innledning

Denne saksutredninga kommenterer en del av de forholdene som berøres i rapport; «*Utredning av samorganisering brann- og redningstjeneste Trøndelag. Fosen brann- og redningstjeneste IKS, FBRT, Gauldal brann- og redning IKS, GBR og Trøndelag brann- og redningstjeneste IKS, TBRT*». Rapporten er laget for å svare ut fase 1, i mandatet som kommunedirektørene i de berørte kommunene har blitt enige om. I denne saksutredninga brukes stort sett bare begrepet «rapporten» om denne rapporten.

Rapporten er ikke et fullstendig grunnlag for å kunne ta stilling til en samorganisering. Rapporten presenterer mange påstander og sier om hver enkelt at de må utredes videre for å skaffe et fullstendig grunnlag. Likevel forsøker denne saksutredninga å svare ut påstandene med fakta, så langt det lar seg gjøre.

Trondheim kommunes rapport og rolle

Rapporten er bestilt av Trondheim kommune, TK, på vegne av seg selv og de kommunedirektørene som omfattes av FBRT, GBR og TBRT, etter initiativ fra TK.

Rapporten er laget av firmaet Norconsult, som er innleid til å gjøre jobben.

Rapporten er sendt ut uten at brann- og redningsvesenene har fått gjennomgå den før den ble endelig, slik at vi kunne ha redigert feilene i den. Det er brann- og redningsvesenene som er fagmyndigheter på området. Da er det merkelig at det er eierskapsenheten i Trondheim kommune som har fått kontrollere den før utsending.

Trondheim kommunes jakt på reduksjon av kostnader

Det er den kommunen i området som har lavest kostnad per innbygger, ifølge KOSTRA, som er den som finner det nødvendig å få laget en rapport hvor reduksjon av kostnad har stort fokus. Dette er i tråd med de kostnadsreduksjonene som vi vet at TBRT har vært utsatt for i flere år, og som har ført til at TBRT ikke har klart å oppfylle sin egen brannordning.

I 2008 sa daværende brannsjef i TBRT opp sin stilling på grunn av stadig innblanding fra TK i brannvesenets økonomi. (<https://brannredning.no/brannsjefen-trondheim-sluttet-protest/>). I tida etter det har TK fortsatt denne påvirkningen. Trondheim kommune gjorde en forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll av TBRT i 2025, som viste store avvik fra krav i gjeldende brannordning for Trondheim. ([Rapport 4/2025-F, Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll av Trøndelag brann- og redningstjeneste IKS](#)).

Denne detaljstyringen av IKS'et har skjedd selv om flere andre kommuner har vært deltakere, og uten at disse ser ut til å ha hatt samme styringsmulighet. Det er på grunn av dette grunn til å tro at TK vil fortsette sin detaljstyring av TBRT, også etter at eventuelt flere kommuner slutter seg til.

For å ivareta at alle deltakerne får bidra reelt i styringa av et IKS, hvor en stor kommune som ønsker å overstyre selskapet er deltaker, må eierandelen til den store kommunen være

mindre enn 50 % av selskapet, og helst mye mindre. For å få til dette holder det ikke at GBR og FBRT innlemmes i TBRT, da må mange flere brann- og redningsvesen være med. Per i dag er det absolutt ingenting som tyder på at det vil skje.

Dersom våre kommuner velger å innlemme GBR i TBRT, vil kommunestyrene i Melhus og Midtre Gauldal også sitte med delansvar for avvikene fra brannordning, som allerede er i TBRT.

Mandat og strategi

Det er valgt en strategi med et mandat hvor det først gjennomføres en «fase 1» og deretter en grundigere fase 2. Rapporten fra fase 1 fokuserer på påstander om store besparelser. Rapporten sier samtidig at det er usikkert om besparelsene er reelle, eller hvem som vil få gevinsten av dem. Framstillinga i rapporten er slik at det politiske nivået skal få lyst til å be om videre utredning, uten at rapporten må gi korrekt grunnlag for avgjørelsen. (Det er vanskelig å se noen annen grunn til å dele arbeidet i to faser).

Det er usikkert om rapporten egentlig svarer på vedtakene som er gjort i kommunestyrene i Melhus og Midtre Gauldal.

For administrasjon og ansatte er de korte fristene uheldig. For å rekke behandling i styrende organer i GBR, før saken skal behandles i kommunestyrene, må saksutredning og innspill være klare senest 17. juni. Da har man bare fire uker til disposisjon. For administrasjonen faller dette samtidig som arbeid med budsjett, investeringsplan og tertialrapport, så da blir tida knapp. Her ville det vært mer tid til rådighet hvis eierkommunene hadde videresendt rapporten da de fikk den, i stedet for å holde på den i 10 dager før de sendte den.

Kommentarer til innhold i rapporten

Hastverksarbeid

TK-rapporten bærer preg av hastverksarbeid, og det er ikke så rart med de svært korte fristene som ble satt i mandatet.

Her kan nevnes;

- Plassering av brannstasjon som kan erstatte Melhus beskrives noen steder i teksten å være Klett, men så flytter den seg etter hvert til Sandmoen. Dette tyder på at rapporten ikke var ferdig redigert da den ble sendt ut.
- Det er uklart hva som menes med nedlegging av Melhus brannstasjon. På noen av organisasjonskartene ser det ut som om alle stasjoner i Melhus kommune forsvinner.
- Det er veldig dårlig dokumentert hvordan påståtte innsparinger oppnås. Ingen beregninger er vist.
- Rapporten hevder at det bare er Trondheim som har 01-funksjon i dag. Dette stemmer ikke, både FBRT og GBR har 01-funksjoner¹.

¹ Innsatsledere, IL-brann

- Rapporten påstår at Gåsbakken brannstasjon er en «midlertidig stasjon». Dette stemmer ikke. Feilen kan skyldes at Gåsbakken brannstasjon er i midlertidig leide lokaler.
- Involvering av GBRs ansatte skulle skje gjennom to teams samlinger, kalt workshop 1 og 3, på til sammen 5 timer. Disse samlingene ble opplevd av våre deltakere som helt utilstrekkelige, for å ivareta lovpålagt involvering.

Basert på TBRT

Rapporten legger opp til at et sammenslått brann- og redningsvesen skal baseres på TBRTs organisasjonsstruktur. Dermed blir det også TBRTs kultur som ønskes videreført.

For mange av de ansatte i GBR er dette svært betenkelig.

En vesentlig forskjell mellom virksomhetene er organiseringen av arbeidet innen brannforebygging for boliger og fritidsboliger. Hos GBR har brannforebyggerne ansvar for oppfølgingen av saker gjennom hele prosessen, inkludert saksbehandling frem til eventuelle vedtak eller pålegg. De har også stor grad av selvstendighet i planlegging av arbeidsdagen og oppfølging av kunder. Hos TBRT er arbeidsoppgavene i større grad fordelt mellom ulike funksjoner, der brannforebyggerne hovedsakelig utfører feiing eller tilsyn, mens arbeidsledere planlegger arbeidsdagen og egne saksbehandlere håndterer den videre saksbehandlingen. Denne forskjellen i organisering kan være en medvirkende faktor til utfordringer med å rekruttere og beholde fagutdannede brannforebyggere hos TBRT. Det kan antas at ansatte med spesialisert kompetanse ofte ønsker arbeidsoppgaver som gir mulighet til å benytte kompetansen bredt og følge saker gjennom flere ledd av prosessen.

For næringsdelen av forebyggende avdeling er ikke kulturforskjellene så store. Likevel skaper rapporten usikkerhet ved å foreslå å fjerne stillingsandeler som vår branninspektører har innenfor beredskap i dag. Vår organisering, hvor branninspektørene også har stillingsandeler innenfor beredskap, bidrar til mer spennende og varierte jobber, som de som har dem ikke ønsker å miste.

TBRT har flere deltidsansatte i sin beredskapsavdeling enn GBR har. De har litt annerledes organisering, blant annet har de ikke samme tilgang til innsatsleder i dag som deltidsstasjoner i GBR har. I rapporten beskrives at det skal opprettes innsatsledere slik at også alle TBRT sine deltidsstasjoner omfattes av en, så her ser det ut til at Norconsult har sett behovet. Det er likevel merkelig hvordan rapporten beskriver at innsatslederne skal lønnes med; «-lønn som brigadeleder, men i 2,5 % stilling». Det ser da ut til at man har tatt med kun 2,5 % stillinger i regnestykket, uten å ta med kostnader til vaktgodtgjørelse og utrykninger.

Mange av GBR's ansatte i beredskapsavdelingen er bekymret for hva det vil bety hvis TBRT skal ta over. Negative erfaringer fra tidligere utredninger, og informasjon de har fra ansatte ved TBRT's deltidsstasjoner, gjør at mange er urolige.

Totalforsvar og økt robusthet

I mandatet tar man frem hensyn til totalforsvar og økt robusthet som begrunnelser for sammenslåing. Likevel foreslås kraftig reduksjon i ledelse, og reduksjon i beredskap ved å

legge ned en brannstasjon, som vil svekke robustheten vesentlig. Det framstår merkelig at man kommer med dette i år, som jo som kjent er «Totalforsvarsåret».

Besparelse lønnskostnader

Rapportens regnestykke for innsparing legger til grunn at 4,5 årsverk avvikles innenfor GBR's område. 1,75 av disse årsverkene er i dag finansiert av selvkostområdet feiing, men dette har man oversett og framstiller hele de 4,5 årsverkene som «innsparing».

For at det skal være mulig å ivareta arbeidsoppgavene med 4,5 årsverk mindre må man forestille seg at det sitter personell i stillinger hos TBRT som har kapasitet til å utføre det arbeidet som i dag utføres av disse 4,5 årsverkene. I workshopene ble det blant annet gitt signaler fra TBRT om at det må være distriktsledere for beredskap, men det ser ikke ut til at rapporten tar høyde for disse. I alle de 3 utredningene som er gjort i perioden 2008 til 2017, mellom TBRT og GBR, har det endt opp med at cirka 1 årsverk innen ledelse og administrasjon er mulig å spare inn i GBR sitt område, ved at ansatte i TBRT kunne gjøre oppgavene. I utredningene har det da endt opp med at våre kommuner måtte betale for dette årsverket til TBRT, slik at kostnaden ble den samme som før. Se eksempel på dette i tilbudet som TBRT ga i 2018 om virksomhetsoverdragelse. ([Virksomhetsoverdragelse av Gauldal brann og redning IKS til Trøndelag brann- og redningstjeneste IKS 2018-03-02](#)).

Rapporten sier samtidig at de 4,5 personene ikke uten videre kan sies opp. Rapporten lar det være uklart hva deres skjebne skal bli, men den forteller at de ansatte har «rettigheter». Det er derfor all grunn til å tro at de forespeilede innsparingene i lønnskostnader ikke er reelle.

Besparelse husleie

Rapporten sier at man kan spare husleie med kroner 1.900.000,- /år, ved å legge ned Melhus brannstasjon. Her overser man at det bare er den delen av husleia som påløper på grunn av arealbehovene knyttet til beredskap som eventuelt kan spares. I Melhus brannstasjon er det også kontorer og garderober for forebyggende avdeling, hvor 6 personer har oppmøtested. 4 av disse arbeider innenfor feiertjenesten, som er et selvkostområde. Det er liten grunn til å tro at husleiekostnad for disse vil være lavere annet sted. Videre er kostnadene til feiertjenesten finansiert av kundene slik at for utleier, som er Melhus kommune, vil det være et rent tap av inntekt hvis denne husleien faller bort. Den andelen av husleie som reelt kan spares, hvis man kunne legge ned beredskapen, er cirka 350.000,-/år.

Økt kostnad hos eierkommunene

Rapporten tar ikke hensyn til hvordan feie- og tilsynsgebyr faktureres i dag. Alle kommunene i TBRT må i dag selv sørge for faktureringen, mens GBR håndterer fakturering via innleid regnskapsfirma. Da GBR ble etablert, i 2006, gikk kostnaden til fakturering totalt sett ned. I regnestykket for hva eierkommunene eventuelt kan spare må man ta med utgift til fakturering av feie- og tilsynsgebyr.

Nedleggelse av Melhus brannstasjon

Vi er inne i «Totalforsvarsåret». Da er det ganske utrolig at noen vil fremme nedleggelse av en brannstasjon som et tiltak for å bedre totalforsvaret! Rapporten viser til at det er

gjennomført GIS-basert analyse som viser at de fleste tidskravene kan tilfredsstilles med brannstasjonen som er på Sandmoen. Målestokken på figuren i GIS-analysen er så stor at det er vanskelig å se resultatene. I følge 110-sentralen er utrykningstida 10 minutter og 56 sekunder til Buen omsorgssenter. Da er det veldig rart at Norconsult kan påstå at Sandmoen brannstasjon kan klare det på 10 minutter. Samtidig legger rapporten til grunn at det må gjøres risikoreduserende tiltak i objekter i Melhus sentrum. Dette antyder at de kanskje likevel oppfatter at de ikke klarer 10 minutters utrykningstid fra Sandmoen?

Kostnadene for risikoreduserende tiltak er ikke vist i rapporten, som viser til at disse må tas frem i en eventuell fase 2. Det må forventes at dette betyr store investeringer, som må bæres av Melhus kommune alene.

Rapporten sier ikke hva man ser for seg at Melhus kommune må betale for å få brannberedskapen fra Sandmoen hvis Melhus brannstasjon legges ned. Her kan man se litt på det pristilbudet som TBRT har gitt for å utføre parallell utrykning fra Sandmoen brannstasjon på dagtid når Melhus tettsted overstiger 8000 innbyggere. De vil ha kroner 1.500.000,- for utrykninger mellom 08:00 og 16:00 på de fem ukedagene. Dette tilsvarer en sats på kroner 37.500,- per «årstime». Omregnet til alle timer hele uka i et år blir det da kroner 6.300.000,-. TBRT har tatt forbehold om at de for en slik sum ikke vil rykke ut på blant annet automatiske brannalarmer. Man må da regne med at kostnaden blir en del høyere enn dette per år hvis Sandmoen skal rykke ut på alle hendelsene. Kostnaden for Melhus brannstasjon er i dag cirka på samme nivå. Ved å velge bare Sandmoen får man da cirka samme kostnad, men kraftig redusert beredskap.

Det er viktig å huske at selv om man tilfredsstiller forskriftenes krav til minste utrykningstid, så vil det ha negativ virkning på sikkerheten i Melhus tettsted og områdene rundt. Melhus brannstasjon har utrykningstid på 7 – 8 minutter til hendelser i sentrumsområdet. Sandmoen brannstasjon vil ha 3 – 4 minutter lengre utrykningstid. For alle de objektene og hendelsene som ikke får risikoreduserende tiltak kan dette ha stor negativ virkning. Sannsynligheten for å kunne bryte brannutvikling tidlig nok blir mye lavere, og folk som har behov for akutt hjelp ved ulykker vil få dårligere hjelp, på grunn av lengre utrykningstid.

Ved store hendelser, som storm, flom eller kvikkleireskred, eller ved sammenfall av flere hendelser, vil evnen til å utføre oppdrag i nedre del av Melhus kommune bli sterkt svekket. Sandmoen brannstasjon har kun et vaktlag med fire personer tilgjengelig. Ved storm eller flom eller sammenfallende hendelser er det ikke usannsynlig at de er opptatte med andre oppdrag innenfor Trondheim kommune. Organiseringen med heltidsansatte, slik alle brannstasjonene i Trondheim har, er gunstig for å sikre oppmøte av personell og kort forspenningstid. Samtidig kan det være vanskelig å skaffe forsterkninger ved store eller langvarige hendelser. Deltidsbrannvesen, slik GBR er, har fordel av alltid å kunne alarmere alle ved en brannstasjon, slik at tilgangen på personell ved store hendelser er enklere. Når man vurderer robusthet, burde det være en stor fordel for heltidsbrannvesen å ha tilgang til nærliggende deltidsstyrker for å kunne bygge opp slagkraft hurtig. Dette hensynet har rapporten ikke tillagt noen verdi.

Lundamo brannstasjon kan få økt belastning hvis Melhus brannstasjon blir borte. Dette kan være utfordrende på grunn av økt belastning på personell.

For de som skal bygge næringsbygg, store boligbygg og lignende kan lengre utrykningstid ha virkning på byggekostnadene, fordi det må gjøres mer omfattende brannsikring når en brann får holde på lengre, uten at det starter slokkeinnsats. Det samme gjelder for forsikringskostnader.

For forsikringsselskapene vil kostnadene til brannskader øke, fordi branner får utvikle seg lengre enn nå og skadene blir da større.

Hvem får gevinst av eventuelle besparelser?

De besparelsene rapporten påstår kan oppnås, skal alle skje ved å ta bort personell eller beredskapstjenester innenfor GBR sitt område og erstatte dem med ressurser som finnes hos TBRT. Da er det lett å tro at det er Melhus og Midtre Gauldal som oppnår besparelsen. Basert på de 3 utredningene som er gjort i perioden 2008 til 2018 så er det ingen grunn til å tro at tjenestene kommer kostnadsfritt til Melhus og Midtre Gauldal. Tvert imot vil TK/TBRT ha betalt for dem og da sitter våre kommuner tilbake med sannsynligvis omtrent samme kostnad, men kraftig reduserte tjenester. Ikke engang gebyr for feie- og tilsynstjenester har det vært vilje til å samordne tidligere, fordi kostnaden da ville gått opp for folk i Trondheim. Byrådet i Trondheim beskriver at de har tatt initiativ til å utrede samarbeid mellom brann- og redningsvesen, slik at eventuelle frigitte midler kan brukes til styrking av bemanning på heltid i Trondheim. Se notat til møte i kontrollutvalget i Trondheim 05.02.2026.

(<https://trondheim-elements.digdem.no/motekalender/cmi9w166qnr3l0px3d2tbd2ev?proceedingIdQ=cml0s8p25...>)

Rapporten overser Brannsamarbeid Trøndelag

Rapporten sier ingenting om Brannsamarbeid Trøndelag.

Brannsamarbeid Trøndelag, BST, er et foreløpig uformelt organisert samarbeid mellom alle brann- og redningsvesenene i Trøndelag. Det arbeides for at BST skal få formell organisering fra 1. januar 2027, som kommunalt oppgavefellesskap. BST har hovedfokus på å oppnå bedre og mer effektiv evne til å løse oppgaver, som enten brann- og redningsvesenene hver for seg ikke kan klare alene eller hvor det er lite effektivt å løse dem hver for seg. BST har i første omgang hatt fokus på «lavthengende frukter», men har samtidig lyktes med å få EU-midler som gjør det mulig å løse «høythengende frukter» allerede nå.

I slutten av mai i år kom Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, DSB, med rapporten «[Brann- og redningsvesenet i en ny tid](#)». Her beskriver de hvordan brann- og redningsvesenene skal bli mer robuste og bedre egnet til å ta sin rolle i totalforsvaret. De tiltakene som beskrives er helt i tråd med det som BST legger opp til. Det er denne typen samarbeid, hvor alle brann- og redningsvesenene i regionen deltar, som er framtidens måte å organisere seg på. Samtidig sikrer dette at lokale brann- og redningsvesen kan bestå, slik at lokal styring ivaretas.

Gjennom BST løser brann- og redningsvesenene behov for samordnet beredskap og god ressursutnyttelse, på en bedre måte enn det som er mulig å oppnå gjennom sammenslåing av TBRT, GBR og/eller FBRT. Faktum er at selv om TBRT, GBR og FBRT slår seg sammen, så vil de være helt avhengige av å fortsette samarbeidet i BST for å kunne nå disse målene.

De ansattes meninger

De tillitsvalgte har laget en felles uttalelse om rapporten som legges fram til styret, sammen med dette saksframlegget.

Videre drift av GBR

Videre drift av GBR må basere seg på den reviderte dokumentasjon av brann- og redningsvesenet (brannordning), vedtatt av representantskapet i Rsak 3/26, 13. mai 2026.

Denne brannordningen legger opp til videre drift av GBR som i dag, men har tatt inn løsninger for høyderedskap, og for tettstedet Melhus når det passerer 8000 innbyggere. For høyderedskap forutsettes det å kjøpe tjenesten fra TBRT, med en årlig kostnad på kroner 1.500.000,-. Når tettstedet Melhus passerer 8000 innbyggere, og fram til det nærmer seg 10.000 innbyggere, forutsettes det at dagkassernerering kan erstattes med parallell utrykning fra Sandmoen brannstasjon på dagtid. Dette vil da ha en kostnad på kroner 1.500.000,- per år.

Parallelt med denne saksutredninga fremmes utkast til budsjett for GBR for 2027, og økonomiplan for 2028 – 2030, hvor kostnadene til revidert brannordning er innarbeidet. De økonomiske effektene av videre drift av GBR er dermed konkret dokumentert.

Sammenligning av TK-rapporten og videre drift av GBR

I eposten hvor kommunedirektørene oversendte rapporten ber de om at de økonomiske effektene av det som kommer fram i rapporten blir belyst. Dette blir som å sammenligne et fysisk eksisterende hus mot et luftslott. I avsnittene ovenfor er de økonomisk forhold kommentert flere steder. På grunn av at rapporten ikke fremlegger beregninger eller dokumentasjon er det ikke mulig å drøfte dette på noen bedre måte.

Videre drift av GBR er derimot godt dokumentert, gjennom dokumentasjon av brann- og redningsvesenet, konkret budsjettforslag med mer. Videre drift av GBR sikrer kostnadseffektiv tjeneste med riktig kvalitet for alle innbyggeren i våre kommuner, samtidig som det lokale politiske eierskapet beholder full styring. Brannsjefen mener at det beste for våre eierkommuner vil være å fortsette driften av GBR, og legge tyngde i å delta videre i BST.

Veien videre

Samlet sett kan det være fordeler ved å gjennomføre fase 2 av utredningen. Dersom man er villige til å godta følgende premisser kan gjennomføring av fase 2 anbefales:

- Politikerne i Melhus og Midtre Gauldal er villige til å ta del i ansvaret ved å drive ulovlig i forhold til brannordningen i Trondheim.
- Politikerne er villige til å i praksis gi ifra seg styringen over brannvernområdet og samtidig fortsatt ha ansvaret.

- Politikerne er villige til å delta i et vertskommunesamarbeid eller IKS hvor det i praksis er Trondheim kommune som styrer, og ikke selskapet selv.
- Politikerne er villige til å godta at økonomisk gevinst i realiteten kun oppnås for Trondheim kommune, selv om reduksjonene i tjeneste skjer i eget område.
- Politikerne er villige til at tjenestene fra brann- og redningsvesenet blir dårligere lokalt, fordi man sier opp folk og legger ned beredskap, for å spare penger i Trondheim.
- Politikerne er villige til å tape lokal kompetanse ved at personell sies opp i forbindelse med omorganiseringa, eller ved at de sier opp selv fordi de ikke ønsker å være en del av TBRT.